

STACY WILLINGHAM

KÕIK
OHTLIKUD
ASJAD

Inglise keelest tõlkinud Kertu Niilus

Minu vanemale õele Malloryle

„Uni on nagu tükike surma.
Kuidas ma seda vihkan.“

Anonüümne

PROLOOG

Täna on kolmesaja kuuekümne neljas päev.

Magasin viimati kolmsada kuuskümmend neli päeva tagasi. See on peaaegu üheksa tuhat tundi. Viissada kakskümmend neli tuhat minutit. Kolmkümmend üks miljonit sekundit.

Või kui teises suunas liikuda, siis viiskümmend kaks nädalat. Kaksteist kuud.

Terve aasta ilma ühegi puhkeööta.

Üks aasta pooleldi teadvusetuna uneseisundis läbi elu koperdamist. Üks aasta sellest, kui avasin silmad ja leidsin end täiesti teisest ruumist, teisest hoonest, ilma et mul oleks meeles, millal ma sinna jõudsin või kuidas ma sinna sain.

Üks aasta hunnikute kaupa unerohtude ja silmatilkade ning kofeiini tarbimist. Üks aasta tõmblevaid sõrmi ja väsinud silmalaugusid. Ööga lähedalt tuttavaks saamist.

Terve aasta sellest, kui mu Mason minult ära võeti, ja ma pole ikka veel tööle lähemal.

ESIMENE PEATÜKK

PRAEGU

„Isabelle, oled viie minuti pärast laval.“

Mu silmad puurivad ühte kohta vaibal. Kohta, millel pole tegelikult mingit muud tähtsust peale selle, et minu silmadele tundub see meeldivat. Ümbrus muutub häguseks, kui see koht – minu koht – muutub teravamaks ja selgemaks. Nagu tunnelnägemine.

„Isabelle.“

Soovin, et mul oleks alati tunnelnägemine – võime valikuliselt keskenduda ühele asjale korraga. Muuta kõik muu staatiliseks. Taustamüraks.

„Isabelle.“

Plõks. Plõks.

Nüüd on mu näo ees lehvitatav käsi. Keegi nipsutab sõrmi. See paneb mind silmi pilgutama.

„Maa kutsub Isabelle'i.“

„Vabandust,“ ütlen ma pead raputades, nagu suudaks see liigutus kuidagi udu klaariks lüüa, nii nagu kojamehed vihmas auto akent puhastavad. Pilgutan veel paar korda silmi, enne kui proovin uuesti leida seda kohta vaibal, kuid nüüd on see kadunud. Ma tean, et see on läinud. See sulab tagasi vaiba sisse, unustuse hõlma, nii nagu mina soovisin sulada. „Vabandust, jah. Viie minuti pärast.“

Tõstan kätt ja võtan plasttopsisst lonksu kohvi – see on kange ja must, ning tass kriuksub, kui mu lõhenenud huuled topsi

serva külge kinni jäävad. Kunagi ma nautisin igapäevase hommikuse kohvi maitset. Ma elasin selle lõhna nimel, mis mööda kööki levis; soe kruus vastu sõrmi, mis olid verandal seismisest külmad ja jäigad, kui vaatasin, kuidas päike tõusis ja hommikune kaste helmestena mu nahal läikis.

Kuid nüüd ma tean, et see ei olnud kohv, mida ma vajasin. See oli rutiin, tuttavlikkus. Tassike lohutust, nagu need kiirnuudlid, millele lastakse kraanivett, enne kui need mikro-laineahju pistetakse ja seda siis söögiks kutsutakse. Aga see mind enam ei huvita – mugavus, rutiin. Mugavus on luksus, mida ma ei saa endale enam lubada, ja rutiin ... noh. Seda pole mul ka pikka aega olnud.

Nüüd vajan lihtsalt kofeiini. Ma pean ärkvel olema.

„Kahe minuti pärast.“

Vaatan üles mehe poole, kes minu ees seisab, kirjutusalus vastu puusa toetatud. Noogutan, valan ülejäänud kohvi sisse ja naudin seda mõru pitsitust lõualuus. See maitseb sitasti, aga mul on ükskõik. See täidab oma ülesande. Pistan käe kotti ja tõmban sealt välja pudeli silmatilkadega – need leevendavad punetust – ja lasen asjatundliku täpsusega kumbagi silma kolm tilka vedelikku. See on vist nüüd minu rutiin. Siis tõusen püsti, tõmban kätega üle pükste ja laksan peopesadega vastu reit, andes sellega märku, et olen valmis.

„Palun järgnege mulle.“

Ma sirutan käe välja, viidates sellega mehele, et ta teed juhataks. Ja siis ma järgnen talle. Läheme uksest välja ja läbi hämara koridori, kus luminofoorlambid sumisevad mu kõrvas nagu elektritool, mis tööle pannakse. Järgnen talle läbi teise ukse. Kohe on kuulda õrna aplausi, kui uks avaneb ja me sisse astume.

Kõnnin temast mööda, lava servani ja seisan musta kardina taga, mis vaevu varjab publikut mu silmade eest.

See on suur publik. Suurim, mille ees olen seisnud.

Vaatan alla käte poole, kus muidu hoidsin pliiatsiga kritsel-datud märksõnadega kaarte. Väikesed punktid, mis tuletavad mulle meelde, mida öelda ja mida mitte. Kuidas järjestada lugu nii, nagu järgiksin retsepti. Piinlikult täpselt ja hoolikalt, puista-tes üksikasju täpselt õigesti sisse. Kuid mul pole neid enam vaja. Olen seda liiga palju kordi teinud.

Pealegi pole mul midagi uut öelda.

„Ja nüüd kutsun teie ette inimese, kelle pärast te kõik siia olete tulnud.“

Vaatan meest, kes räägib laval mõne meetri kaugusel, hääl kõlaritest kostmas. Tundub, nagu oleks see kõikjal – minu ees, minu taga. Kuidagi ka minu sees. Kuskil sügaval rinnus. Pub-lik hõiskab taas ja kõhatan kurgu puhtaks, et tuletada endale meelde, miks ma siin olen.

„Daamid ja härrad, TrueCrimeConi külastajad, mul on au teile esitleda meie peaesinejat ... Isabelle Drake'i!“

Astun valguse kätte, kõndides sihikindlalt teadustaja poole, kui ta mind lavale kutsub. Rahvas hõiskab ikka veel, mõned neist seisavad, plaksutavad, nende iPhone'ide väikesed silmad minu poole suunatud, haarates mind neid pilgutamata endasse. Pöö- ran ennast publiku poole, nende siluettide suunas kissitades. Mu silmad kohanevad veidi ja ma lehvitan nõrgalt naeratades, enne kui lava keskel peatun.

Õhtujuht ulatab mulle mikrofoni ja haaran selle noogutades enda kätte.

„Aitäh,“ ütlen ma ja mu hääl kõlab kajana, „tänan teid kõiki sel nädalavahetusel välja tulemast. Millised uskumatud esinejad.“

Rahvas hõigub uuesti ja kasutan vabu sekundeid, et seda nägudemerd lähemalt uurida, nagu alati. Seal on enamasti naised. Seal on alati naised. Vanemad naised viie- või kümneliikmelistes rühmades, nautimas seda iga-aastast traditsiooni – võimalust oma elust ja kohustustest lahti murda ning end fantaasiasse uputada. Nooremad, kahekümnendates naised, kes tunduvad närvilised ja tunnevad pisut piinlikkust, nagu oleks nad just porno vaatamisega vahele jäänud. Kuid seal on ka mehi. Abikaasad ja poiss-sõbrad, kes vastu nende tahtmist kaasa tiritud; sellised, kellel on traadist raamidega prillid, udusulgedest habe ja kehast kohmakalt eemale suunatud küünarnukid, nagu tõntsakad puuoksad. Nurgas seisavad üksildased inimesed, need, kelle pilk jääb teie peale täpselt nii kauaks püsima, et tekitada ebamugavust, ja politseinikud, kes haigutust tagasi hoides vahekäike uurivad.

Ja siis märkan ma riideid.

Üks tüdruk kannab pildiga T-särki, millel kirjas „Red Wine and True Crime“, kus T-täht on relvakujuline; teine kannab valget särki, millele pritsitud punased täpid – eeldan, et see peaks verd jäljendama. Siis näen naist, kes kannab T-särki, millel kiri „Bundy. Dahmer. Gacy. Berkowitz“. Mäletan, et kõndisin sellest enne kingipoes mööda. See oli tihedalt mannekeenil ümber. Seda reklaamiti samamoodi nagu kontsertidel müügitelkides bändide ülehinnatud T-särke ja mälestusesemeid tõsiste fännide jaoks.

Tunnen kurgus tuttavat paistetust, kibedat sappi, sooja ja teravat, ning sunnin end kõrvale vaatama.

„Nagu te kõik kindlasti teate, minu nimi on Isabelle Drake ja mu poeg Mason rööviti aasta aega tagasi,“ ütlen ma. „Tema juhtum on endiselt lahendamata.“

Toolid kriuksuvad, inimesed kõhivad kurku puhtaks. Hiirvaikne naine esireas raputab õrnalt pead, pisarad silmis. Talle pakub see praegu mõnu, ma tean, et pakub. Ta vaataks justkui oma lemmikfilmi, samal ajal meeletult popkorni süües, huuled õrnalt liikumas, kui ta iga sõna vaikselt kaasa pomiseb. Ta on juba minu kõnet kuulnud, ta teab, mis juhtus. Ta teab, aga tal ei saa ikka küllalt. Kellelgi neist ei saa. T-särkidel olevad mörvarid on kurikaelad; mundrimehed nende taga aga kangelased. Mason on ohver ... ja ma pole päris kindel, kes siis mina olen.

Ehk ainus ellujääja. See, kellel on lugu rääkida.

TEINE PEATÜKK

Sean end oma kohal sisse. Vahekäigupoolne iste. Üldiselt eelistan akna juures istuda. Seal on midagi, mille vastu toetada, kui silmad sulgen. Mitte just magamiseks. Aga selleks, et mõneks ajaks eemale triivida. Minu arst nimetab seda *mikromagamiseks*. Me kõik oleme seda varem näinud, eriti lennukites – tõmblevad silmalaud, õõtsuv pea. Kaks kuni kakskümmend sekundit teadvusetut olekut, enne kui pea jalustrabava jõuga üles hüppab, nagu laetud jahipüss, mis valmis tulistama.

Vaatan endast paremal asuvat istet – tühi. Loodan, et see jääb vabaks. Õhukütõus on kahekümne minuti pärast, väravat hakatakse sulgema. Ja kui nii läheb, saan sinna ümber istuda. Ma saan silmad sulgeda.

Ma võin proovida lõpuks puhata, nagu olen seda terve viimane aasta püüdnud.

„Vabandage.“

Võpatan ja vaatan enda ees seisvat stujardessi. Ta koputab mu istme seljatuge, silmist paistmas pahakspanu.

„Peame veenduma, et teie istme seljatugi on püstises asendis.“

Vaatan tagasi alla, vajutan käetoel olevat väikest hõbedast nuppu ja tunnen, kuidas mu selg hakkab terava nurga all ettepoole painduma ja kõht kokkupoolle tõmbub. Stjuardess kõnnib edasi, sulgedes pagasihoiukappe, kui sirutan käe välja ja ta kinni pean.

„Kas tohib gaasiga vett paluda?“

„Alustame jookide serveerimist kohe pärast õhku tõusmist.“

„Palun,“ lisan veel, haarates ta käest tugevamini kinni, kui ta edasi üritab astuda, „kui see teile tüli ei tee. Ma olen päev otsa rääkinud.“

Puudutan janu rõhutamiseks kaela ja ta vaatab mööda vahe-
käiku teiste reisijate poole, kes ebamugavalt siplevad ja turva-
vööd paika reguleerivad. Seljakottidest kõrvaklappe otsivad.

„Olgu,“ ütleb ta huuli kokku surudes, „üks hetk.“

Naeratan, noogutan ja istun tagasi oma kohale, enne kui vaa-
tan lennukis ringi teiste reisijate poole, kellega järgmise nelja
tunni jooksul ringlevat õhku jagan, kui oleme teel Los Angele-
sist Atlantasse. Mängin sellist mängu, kus püüan ette kujutada,
mida nad siin teevad. Millised juhtumised elus tõid neid täpselt
sellesse hetke just nende võõraste keskele. Mõtlen, mida nad on
teinud või mida kavatsesid teha.

Kas nad lähevad kuhugi või on nad teel koju?

Minu pilk langeb kõigepealt lapsele, kes istub üksi, hiiglas-
likud kõrvaklapid peas. Kujutan ette, et ta on lahutatud vane-
mate laps ja teda transporditakse iga kuu ühel nädalavahetusel
riigi ühest otsast teise nagu mingit kaupa. Tunnen, et hakkab ette
kujutama, kuidas Mason võiks selles vanuses välja näha – kuidas
tema rohelised silmad muutuksid veel rohelisemaks, nagu kaks
sädelevat smaragdi, nagu tema isal. Kuidas tema sile lapsenahk
omandaks minu tõmmu nahatoonit, mis on nagu loomulik päe-
vitus, ilma et peaks päikese kätte minema.

Neelatan raskelt ja sunnin ennast pilku eemale pöörama, kee-
ran vasakule ja hakkab teisi vaatama.

Seal istuvad sülearvutitega vanemad mehed ja raamatutega naised; mobiiltelefone näppivad teismelised, kes ennast istmel kõssi tõmmanud, põlved nende ees oleva istme seljatuge toksimas. Mõned neist inimestest lähevad pulma või matusele; mõned lähevad ärireisile, mis on tegelikult salajane puhkus, mille eest makstakse sularahas. Ja osal inimestel on saladused. Tegelikult neil kõigil on. Kuid mõnel neist on päris saladused, rääpsed saladused. Sügavad, tumedad, valgust kartvad saladused, mis varitsevad otse naha all, rändavad mööda veene ja levivad nagu haigus.

Jaotuvad laiali, mitmekordistuvad, siis jälle jagunevad.

Huvitav, millised need on. Kas sellised saladused, mis puudutavad iga kehaosa ja hakkavad mädanema? Või sellised saladused, mis pistavad nad elusast peast nahka.

Keegi siinviibijatest ei suudaks ettegi kujutada, mida ma just terve päev tegin – rääkisin võõraste rõõmuks oma elu kõige valesamast hetkest. Mul on nüüd kõne. Kõne, mida esitan täiesti erapooletuna ja mis on täpselt õigel viisil üles ehitatud. Read, mille puhul tean, et need sobivad hästi, kui need pärast ajalehes trükitakse, ning need tekitatud vaikusehetked, kui tahan mingit kohta rõhutada. Soojad mälestused Masonist katkestavad pingelise olukorra, kui tunnen, et juttu on vaja veidi lõbusust tuua. Täpselt siis, kui hakkas süvitsi tema kadumisest rääkima – lah-tine aken, mida tema magamistoas nägin, karussell, mis tema voodi kohal seisis, väikesed pehmed dinosaurused, mis õrnas tuules tantsisid –, ma peatun ja neelatan. Seejärel jutustan loo, kuidas Mason oli just rääkima hakanud. Kuidas ta ütles türannosauruse kohta „türantosnoorus“ ja kuidas iga kord, kui ta oma voodi kohal olevatele väikestele olenditele osutas, hakkas mu abikaasa liialdatult norsatama, mis tekitas Masonis sellise naeruhoo,

mille järel ta uinus. Ja siis julges publik naeratada, võib-olla isegi naerda. Inimeste õlad lōdvestusid nāhtavalt; nende kehad toetusid jälle vastu tooli ja julgeti jälle hingata. Sest publiku juures on üks asi, mille sain juba ammu selgeks – nad ei taha ennast *liiga* ebamugavalt tunda. Nad ei taha tegelikult läbi elada seda, mida mina läbi elasin, iga kohutavat hetke. Nad tahavad lihtsalt selle maiku suhu saada. Nad tahavad teada nii palju, et nende uudishimu saaks rahuldatud – aga kui see muutub liiga mõruks, liiga soolaseks või liiga tõeliseks, limpsivad nad huuli ja lahkuvad rahulolematuna.

Ja seda me ei taha.

Tõsiasi on see, et inimestele meeldib vägivald vaid distantstilt. Igaüks, kes vastu vaidleb, lihtsalt eitab tõde või varjab midagi.

„Teie gaseeritud vesi.“

Vaatan stjuardessi väljasirutatud kätt. Ta hoiab käes väikest topsi läbipaistva vedelikuga, kus pisikesed mullid tõusevad pinnale ja kihisedes lõhkevad.

„Aitäh,“ ütlen ma, võtan topsi ja asetan endale sülle.

„Peate oma lauda püstises asendis hoidma,“ lisab ta, „hakkame kohe õhku tõusma.“

Naeratan ja võtan väikese lonksu, millega annan märku, et sain aru. Kui ta minema kõnnib, kummardun ette ja pistan käe kotti, kuni tunnen pihus korralikult küljetaskusse torgatud väikest pudelit. Püüan vaikselt korki lahti keerata, kui tunnen, et keegi seisab minu kõrval.

„Minu koht on siin.“

Vaatan äkitselt üles ja ootan osaliselt, et näen kedagi tuttavat. Minu kohal kõlavas hääles on ebamäärane tuttavlikkus, nagu oleks ta keegi, keda ma tean, kuid kui vaatan vahekäigus seisvale

mehele otsa, näen võõrast, kes kannab üle öla TrueCrimeConi kandekotti ja osutab teise käega minu kõrval oleva istme poole.

Aknaäärne iste.

Ta näeb mu käes väikest pudelit ja muigab. „Ma ei ütle kellelegi.“

„Aitäh,“ ütlen ma püsti tõustes, et teda oma kohale lasta.

Püüan mitte mossitada sellepärast, et pean festivalil osaleja kõrval istuma – minu tunded fännide vastu on tõesti keerulised. Ma vihkan neid, kuid ma vajan neid. Nad on vajalik kurjus – nende silmad ja kõrvad. Nende täielik tähelepanu. Sest kui ülejäänud maailm unustab, siis nemad mäletavad. Nad loevad ikka veel kõiki artikleid ja arutlevad erinevate teooriate üle amatöör-detektiivide foorumites, nagu poleks mu elu midagi muud kui lõbus mõistatus, mida lahendada. Nad tõmbuvad õhtuti klaasi Merlot'ga diivanil kerra ja suunduvad saate „Dateline“ lohutavasse rüppe. Püüdes kõike seda kogeda ilma, et seda *tegelikult* kogeda. Ja sellepärast ongi olemas sellised üritused nagu True-CrimeCon. Miks inimesed kulutavad sadu dollareid lennupileti-tele, hotellitubadele ja konverentsipääsmetele – et olla turvalises ruumis, kus nad saavad paar päeva peesitada vägivalda verise sära käes, kasutades teiste inimeste mõrva meelelahutusvahendina.

Kuid millest nad aru ei saa, mida nad *ei suuda* mõista, on see, et ühel päeval võivad nad ärgates leida, et seesama vägivald hiilib nende teleriekraanidest välja, haagib ennast nende majade külge, nende eludesse nagu parasiit, mis kihvad sisse lööb. Vääneldes üha sügavamale, seades end mugavalt sisse. Imedes nende kehast vere välja ja kutsudes seda koduks.

Inimesed ei usu kunagi, et see nendega juhtuks.